

Липень 2025

 україномовна версія дайджесту

ЕУ в Україні

IT Tax & Law Digest

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Shape the future
with confidence

ЗМІСТ

Corporate	Господарський кодекс скасовано: що це означає для бізнесу та держави	3
	Розширення переліку кваліфікованих видів діяльності в рамках режиму Дія Сіті	5
	Майбутні зміни у законодавстві щодо бенефіціарного володіння та державної реєстрації юридичних осіб	6
Finance	Ринок віртуальних активів в Україні: пропозиція моделі регулювання і розподілу повноважень	8
Defense/Military	Військовозобов'язані з обмеженою придатністю до військової служби повинні повторно пройти ВЛК	9
	Галузеві критерії критичності для підприємств у сфері готівкового обігу та платіжного ринку	10
	Розширено повноваження Міністерства цифрової трансформації України	11
Reservation and mobilization	Порядок бронювання працівників оновлено	12
AI	Реклама й штучний інтелект: новий законопроект отримав підтримку Верховної Ради України	13
	Реформи на ринку азартних ігор в Україні	14
	Національний Банк України переглянув низку валютних обмежень	16
Tax	Затверджено порядок зарахування періодів роботи за кордоном до страхового стажу в Україні	18
	Законопроект про оподаткування доходів від віртуальних активів схвалено парламентським комітетом	19

Corporate

Господарський кодекс скасовано: що це означає для бізнесу та держави

28 серпня 2025 року припиняє дію Господарський кодекс України. Його скасування передбачено Законом України "Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб" № 4196-ІХ, що набрав чинності 28 лютого 2025 року ("Закон № 4196").

Господарський кодекс, що проіснував понад 20 років, був спадком пострадянської моделі управління економікою. Він виник як спроба поєднати ринкові реформи з радянським правовим підходом. Упродовж багатьох років він співіснував із Цивільним кодексом, що призводило до суперечностей у правозастосуванні певних неузгодженостей. Це ускладнювало застосування норм на практиці, створювало невизначеність для бізнесу та інвесторів.

Господарському кодексу була притаманна надмірна формальність і спроби одночасно регулювати приватний та державний сектори за єдиними, часто непридатними для ринку правилами. Однією з ключових причин скасування Господарського кодексу стала несумісність із правовими стандартами країн Європейського Союзу, де не передбачено роздвоєння між цивільним і господарським регулюванням.

Закон № 4196 визнає Господарський кодекс таким, що втрачає чинність з 28 серпня 2025 року, та вносить зміни до інших пов'язаних нормативно-правових актів. Також передбачено трирічний перехідний період – до 28 серпня 2028 року – для забезпечення поступового переходу від чинної моделі до оновленої системи правового регулювання на основі Цивільного кодексу та спеціального законодавства.

■ **Для державного та комунального сектору** це – масштабна трансформація. Корпоратизація таких підприємств активно підтримується Європейським Союзом як частина реформи управління державною власністю. Зокрема, в межах Ukraine Facility передбачено завершення перетворення комунальних підприємств у корпоративні структури до 2025-2026 років.

■ **Для приватного сектору** скасування Господарського кодексу означає перехід до уніфікованої системи регулювання на основі Цивільного кодексу та спеціальних законів. Це має сприяти зменшенню правових колізій, зниженню регуляторного навантаження та підвищенню передбачуваності правозастосування. Водночас бізнесу варто бути готовим до адаптації, особливо в межах перехідного періоду.

Господарський кодекс скасовано: що це означає для бізнесу та держави

■ П'ять ключових змін, які варто врахувати бізнесу:

1

Скасування окремих організаційно-правових форм

Починаючи з 28 серпня 2025 року, відповідно до Закону № 4196, в Україні скасовуються п'ять організаційно-правових форм юридичних осіб, в тому числі, зокрема, приватні, дочірні та іноземні підприємства. Реєстрація нових компаній у таких формах буде заборонена. Діяльність таких компаній в подальшому регулюватиметься положеннями закону про товариства з обмеженою і додатковою відповідальністю. Існування компаній в організаційно-правовій формі, що буде скасована, може створювати юридичні та операційні ризики, наприклад, під час взаємодії з банками, регуляторами та контрагентами. Закон передбачає низку механізмів для спрощення процесу перетворення таких підприємств в організаційно-правові форми, що продовжують існувати. З огляду на практичні аспекти, оскільки перетворення передбачає припинення юридичної особи і передачу всіх її прав і обов'язків новій юридичній особі- правонаступнику, таким компаніям може бути доцільно заздалегідь розглянути процес перетворення завчасно, щоб забезпечити відповідність подальшої діяльності законодавству та уникнути раптових труднощів.

2

Уніфікація договірного регулювання

Поняття господарського договору більше не застосовуватиметься. Після втрати чинності Господарським кодексом з 28 серпня 2025 року зникає нормативна база, яка визначала саме поняття "господарського договору". Всі зобов'язання між суб'єктами господарювання укладатимуться відповідно до норм Цивільного кодексу та спеціального законодавства.

3

Оновлення підходів до корпоративного управління

До Цивільного кодексу інтегровано чітке визначення обов'язків посадових осіб юридичних осіб приватного права. Запроваджено положення про відповідальність керівництва товариства, зокрема за завдання збитків через недобросовісні чи некомпетентні дії.

4

Обмеження розміру пені за прострочення зобов'язань

Встановлено граничний розмір пені у разі прострочення – не більше подвійної облікової ставки Національного банку України за відповідний період. Це усуває можливість необґрунтованого фінансового тиску та знижує ризики спорів щодо неадекватного розміру санкцій.

5

Необхідність перегляду установчих документів та договірних формулювань

Статuti компаній, які посилаються на норми Господарського кодексу, можуть містити положення, що втратять чинність або суперечитимуть оновленому регулюванню. У зв'язку із цим може бути доцільним перевірити установчі документи, а також положення договорів з метою їх своєчасного оновлення під чинні норми права.

Хоча головна мета реформи – трансформація державного сектору, приватний бізнес також відчує її наслідки. Впровадження єдиного цивільно-правового підходу, оновлення договірного регулювання та підвищення відповідальності менеджменту сприятимуть підвищенню стабільності, прозорості та, як результат, довірі з боку інвесторів. Попри окремі виклики під час перехідного періоду, у довгостроковій перспективі скасування Господарського кодексу розглядається як позитивний і закономірний крок.

Розширення переліку кваліфікованих видів діяльності в рамках режиму Дія Сіті

Постановою Кабінету Міністрів України ("КМУ") "Про внесення змін до переліку видів діяльності, здійснення яких стимулюється шляхом створення правового режиму Дія Сіті" від 21 лютого 2025 року № 204 ("Постанова") було розширено перелік видів діяльності, які відповідають кваліфікаційним вимогам для резидентів Дія Сіті.

■ Було додано:

- 1 Дослідження кон'юнктури ринку, веб-аналітика під час проведення маркетингових кампаній та надання рекламних послуг**
(з використанням програмного забезпечення, розробленого за участю резидента Дія Сіті, в Інтернеті та/або на пристроях користувачів)

Додавання цього пункту дозволяє деяким пов'язаним з маркетингом компаніям, що використовують технологічні рішення під час здійснення своєї діяльності, долучитись до режиму Дія Сіті. Така норма має на меті стимулювання розвитку розроблених суб'єктами Дія Сіті рішень в сфері маркетингових послуг.

- 2 Дослідження та розробки**
(крім сфери суспільних та гуманітарних наук)

Раніше сфери досліджень, які кваліфікувались для режиму Дія Сіті, були значною мірою обмежені сферами IT та телекомунікацій. Наразі суттєво розширено галузі досліджень та розробок, які охоплюються режимом Дія Сіті, серед яких тепер оборонні технології, геноінженерія, біотехнології, мікроелектроніка тощо.

- 3 Технічні випробування та дослідження**
(крім сертифікації) з використанням комп'ютеризованих систем управління

Тепер доєднатись до режиму Дія Сіті також зможуть компанії з будь-яких галузей (механіки, термодинаміки, електроніки, хімії тощо), в основі діяльності яких лежать технічні випробування та дослідження з використанням IT рішень. Це може значно збільшити можливості інноваційного розвитку.

Крім того, Постановою розширено визначення раніше існуючих видів діяльності, зокрема тепер до режиму Дія Сіті можуть долучатись:

- компанії, що займаються не тільки виробництвом та реалізацією, а і **ремонт та технічним обслуговуванням** електронних компонентів і плат, комп'ютерів і периферійного устаткування, обладнання зв'язку, інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації, оптичних приладів і фотографічного устаткування для використання в оборонній (безпечовій), промисловій та побутовій сфері;
- компанії, що займаються не тільки проектуванням та виробництвом безпілотних повітряних і водних суден, безпілотних наземних транспортних засобів, а і **виробництвом батарей і акумуляторів до них.**

Нагадуємо, що Закон України "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні" від 15 липня 2021 № 1667-IX вимагає від резидентів Дія Сіті не тільки здійснення кваліфікованої діяльності, але і **відповідність критеріям щодо:**

- розміру середньої місячної винагороди залучених працівників та гіг-спеціалістів;
- середньооблікової чисельності працівників та гіг-спеціалістів;
- суми кваліфікованого доходу юридичної особи;
- відсутності обставин, що унеможливають участь в режимі Дія Сіті тощо.

Майбутні зміни у законодавстві щодо бенефіціарного володіння та державної реєстрації юридичних осіб

Кабінет Міністрів України схвалив проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідності актам права Європейського Союзу та відповідним критеріям, встановленим Європейською платіжною радою, з метою приєднання України до Єдиної зони платежів у євро (SEPA)" №13233 від 30 квітня 2025 року ("Законопроект"), яким пропонуються суттєві **зміни в регулюванні питань бенефіціарного володіння, державної реєстрації та фінансового моніторингу**. Станом на червень 2025 року Законопроект знаходиться на опрацюванні у профільного комітету Верховної Ради України.

Ці зміни є частиною зусиль, спрямованих на інтеграцію з європейськими стандартами, зокрема в контексті приєднання до Єдиної зони платежів у євро (SEPA) та загальної фінансової системи ЄС.

■ Серед ключових положень Законопроекту слід виділити таке:

1 Створення Реєстру кінцевих бенефіціарних власників трастів або інших подібних правових утворень ("Реєстр")

Метою створення Реєстру є передусім необхідність забезпечення централізованого доступу до інформації про осіб, які фактично контролюють активи, що перебувають у трастах або подібних структурах, на території України. Незалежно від країни реєстрації трасту або громадянства довірчих чи бенефіціарних власників, якщо траст вступає у ділові відносини, придбаває нерухомість або здійснює управління будь-якими об'єктами на території України, інформація про такий траст та його КБВ підлягає внесенню до Реєстру. Як наслідок передбачається підвищення

вимог до прозорості суб'єктів, що мають трасти в своїй структурі, зокрема, як юридичних осіб, зареєстрованих в Україні, так і в інших юрисдикціях.

До реєстру включатимуться такі відомості:

- найменування трасту або правового утворення;
- мета та цілі діяльності;
- країна заснування, місцезнаходження трасту або іншого подібного правового утворення;
- інформація про об'єкти управління на території України, що належать трасту;
- дані про кінцевих бенефіціарних власників;
- інформація про довірчих власників (фізичних та юридичних осіб);
- дані про юридичні та інші професійні послуги, що надаються трасту.

Держателем та адміністратором Реєстру визначається Державна податкова служба України. Також планується забезпечення взаємодії Реєстру з іншими інформаційно-комунікаційними системами в Україні.

Доступ до Реєстру надаватиметься:

1. податковим органам;
2. суб'єктам державного фінансового моніторингу;
3. особам з законним інтересом (зокрема журналістам, медіа працівникам, громадським об'єднанням, а також фізичним і юридичним особам, які планують укласти угоди з трастами);
4. компетентним органам третіх країн для досудового розслідування легалізації доходів та фінансування тероризму, а також зобов'язаним суб'єктам третіх країн для перевірки клієнтів відповідно до їх законодавства; тощо.

Майбутні зміни у законодавстві щодо бенефіціарного володіння та державної реєстрації юридичних осіб

2 Зміни у сфері державної реєстрації юридичних осіб

Законопроект також передбачає низку змін до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань" ("Закон про державну реєстрацію").

Серед ключових варто виділити посилення відповідальності за порушення у сфері державної реєстрації юридичних осіб. Так, відповідно до змін до Закону про державну реєстрацію подання завідомо недостовірної інформації про структуру власності, кінцевих бенефіціарних власників або їх відсутність може призвести до відповідальності у вигляді штрафу в розмірі 510 000 гривень (чинний Закон про державну реєстрацію за такі діяння передбачає штраф у розмірі від 17 000 до 340 000 гривень).

Крім того, передбачається збільшення строку, протягом якого витяг, виписка чи інший документ з торговельного, банківського, судового реєстру тощо, що підтверджує реєстрацію юридичної особи - нерезидента в країні її місцезнаходження, залишаються чинними для проведення державної реєстрації юридичної особи або інших реєстраційних дій - з одного до трьох місяців.

💡 Окрім того, Законопроектом передбачено, що вищий орган управління СПФМ затверджує правила фінансового моніторингу.

3 Фінансовий моніторинг

Законопроект передбачає розширення переліку суб'єктів первинного фінансового моніторингу ("СПФМ"), включивши до них довірчих власників трастів або інших подібних правових утворень - резидентів України, а також суб'єктів господарювання, які здійснюють зберігання або провадять торговельну діяльність культурними цінностями через вільні порти або надають посередницькі послуги в такій торговельній діяльності.

Також, Законопроектом запропоновано надати спеціальний статус **викривачам** у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Відтак, визначається, що викривачем у цій сфері є фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила, повідомляє або має намір повідомити суб'єкта первинного фінансового моніторингу чи суб'єкта державного фінансового моніторингу про можливі факти порушення вимог законодавства, якщо така інформація стала їй відомою у зв'язку з її трудовою або іншою професійною діяльністю.

Finance

Ринок віртуальних активів в Україні: пропозиція моделі регулювання і розподілу повноважень

Меморандум про економічну та фінансову політику від 21 березня 2025 року між Україною та Міжнародним валютним фондом ("Меморандум") визначає зобов'язання України до кінця жовтня 2025 року підготувати зміни до законодавства про віртуальні активи, в тому числі щодо ролей та обов'язків державних суб'єктів у сфері регулювання та нагляду за віртуальними активами, з метою приведення законодавства у відповідність до найкращих міжнародних практик.

На виконання Меморандуму, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку ("НКЦПФР") підготувала Модель регулювання та нагляду на ринку віртуальних активів України ("Модель регулювання").

■ Основними завданнями з регулювання ринку віртуальних активів в рамках представленої Моделі регулювання є:

- ліцензування та нагляд над постачальниками послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів;
- встановлення вимог до прозорості, розкриття інформації та управління ризиками;
- запобігання маніпулюванню та інсайдерській торгівлі, а також іншим зловживанням на ринках віртуальних активів;
- регулювання емісії та обігу стейблкоїнів для забезпечення стабільності фінансових ринків;
- ідентифікація та управління ризиками, пов'язаними з віртуальними активами;
- боротьба з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму.

■ Виходячи з поставлених завдань, НКЦПФР пропонує секторальну модель розподілу повноважень регуляторів, згідно з якою **окремий регулятор відповідатиме за окремі види tokenів:**

- **Національний банк України ("НБУ")** - за токени електронних грошей (E-Money Tokens, EMT), які забезпечуються одним видом валюти;
- **НКЦПФР** - за токени, прив'язані до активів (Asset-Referenced Tokens, ART), що забезпечуються будь-якою комбінацією наступних активів: декількох валют, декількох криптовалют, інших фізичних активів; а також за інші токени, відмінні від ART та EMT.

■ Враховуючи особливості різних видів tokenів, пропонується розподілити основні повноваження між регуляторами таким чином:

За НБУ буде закріплено:

- нагляд щодо емісії, публічної пропозиції та допуску до торгів EMT;
- авторизація та нагляд за здійсненням діяльності емітентами EMT;
- авторизація та нагляд за постачальниками послуг з обміну віртуальних активів на грошові кошти;
- протидія зловживанням щодо EMT;
- встановлення вимог до операцій з купівлі-продажу віртуальних активів за грошові кошти під час надання послуг з обміну віртуальних активів на грошові кошти.

За НКЦПФР буде закріплено:

- нагляд щодо емісії, публічної пропозиції та допуску до торгів усіх tokenів, окрім EMT;
- авторизація та нагляд за здійсненням діяльності емітентами ART;
- авторизація та нагляд за постачальниками послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, окрім послуг обміну віртуальних активів на грошові кошти;
- протидія зловживанням щодо усіх tokenів, окрім EMT.

Також Моделлю регулювання передбачається, що НКЦПФР та НБУ зможуть здійснювати обмін інформації з баз даних один одного, яка є необхідною для виконання покладених на них повноважень, включаючи обмін інформацією щодо скарг клієнтів та правопорушень на ринку віртуальних активів.

В подальшому наведений розподіл повноважень, який враховує Регламенти ЄС та найкращі міжнародні практики, планується імплементувати в законодавство України про віртуальні активи.

DEFENSE / MILITARY

Військовозобов'язані з обмеженою придатністю до військової служби повинні повторно пройти ВЛК

Громадяни України, які є військовозобов'язаними та були визнані обмежено-придатними до військової служби (до 4 травня 2024 року), повинні **обов'язково повторно пройти військово-лікарську комісію ("ВЛК") до 5 червня 2025 року включно**, відповідно до п. 2 Розділу "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав військовослужбовців та поліцейських на соціальний захист" ("Закон").

Згідно з Законом особи віком від 25 до 60 років, що були визнані обмежено придатними до військової служби, зобов'язані повторно пройти ВЛК до 5 червня 2025 року. Якщо ж особа ще не досягла 25 років і раніше була визнана обмежено придатною, повторне проходження ВЛК у визначений термін для неї не є обов'язковим. Також від цього обов'язку звільняються громадяни, які мають статус осіб з інвалідністю.

Важливо наголосити, що термін, вказаний в Законі, а саме **5 червня 2025 року**, є датою, до котрої такі особи повинні пройти ВЛК, а не тільки отримати направлення на його проходження.

Особи зобов'язані самостійно звернутися до територіального центру комплектування та соціальної підтримки (військовозобов'язані та резервісти Служби безпеки України - до Центрального управління або регіональних органів Служби безпеки України, військовозобов'язані та резервісти розвідувальних органів України - до відповідного підрозділу розвідувальних органів України), або ж згенерувати направлення на ВЛК через електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного та резервіста (Резерв+).

Після отримання направлення особа повинна з'явитися до медичного закладу для проходження ВЛК та отримати рішення про придатність чи непридатність до військової служби.

Невиконання такого обов'язку у встановлений Законом термін тягне за собою адміністративну відповідальність за Кодексом України про адміністративні правопорушення, а саме ч. 3 ст. 210-1 - "Порушення законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, вчинене в особливий період", у вигляді штрафу у розмірі від 17 000 до 25 500 грн.

Галузеві критерії критичності для підприємств у сфері готівкового обігу та платіжного ринку

Правлінням Національного банку України ("НБУ") ухвалено Постанову № 29 від 7 березня 2025 року, що встановлює критерії визначення суб'єктів, які мають важливе значення для галузі національної економіки, у сфері діяльності на платіжному ринку.

■ Для визнання НБУ підприємств такими, що мають важливе значення, зазначена постанова передбачає такі критерії:

- оператор платіжної системи, яку відповідно до Закону України "Про платіжні послуги" визначено системно важливою або важливою платіжною системою за результатами діяльності впродовж року, що передує року, у якому приймається рішення про визначення підприємства, установи, організації такими, що мають важливе значення для галузі національної економіки;
- технологічний оператор платіжних послуг, якого відповідно до Закону України "Про платіжні послуги" визначено важливим технологічним оператором платіжних послуг за результатами діяльності впродовж року, що передує року, у якому приймається рішення про визначення підприємства, установи, організації такими, що мають важливе значення для галузі національної економіки;
- підприємство, установа, організація, що надають послуги системно важливим банкам, що є допоміжними до платіжних послуг, і їх діяльність безпосередньо пов'язана з обслуговуванням банківських автоматів, платіжних терміналів, виконанням міжбанківських платіжних операцій в обсягах, не менших, ніж 50% від кількості відповідних пристроїв / операцій системно важливого банку;

- підприємство, установа, організація, що надають послуги супроводження програмного забезпечення автоматизованих банківських систем (поліпшення, виправлення помилок, надання консультацій щодо налаштування і експлуатації), яке використовується в системно важливому банку для виконання міжбанківських платіжних операцій у системі електронних платежів Національного банку України.

Для визначення підприємства таким, що має важливе значення для галузі національної економіки у сфері діяльності на платіжному ринку, достатнім є відповідність підприємства хоча-б одному із вищенаведених критеріїв.

Крім того, НБУ постановою № 28 від 7 березня 2025 року визначив критерії для підприємств, установ та організацій, що мають важливе значення в сфері готівкового обігу. Зокрема для того, аби бути визнаними такими, що мають важливе значення, установи, які отримали ліцензію НБУ на здійснення операцій з готівкою, повинні виконувати інкасацію та перевезення готівкових коштів на суму понад 30 мільярдів гривень за квартал (включаючи суб'єктів господарювання, у яких державна частка перевищує 50 відсотків), здійснювати інкасацію не менше 1000 торгових точок та 1000 банківських автоматів/комплексів самообслуговування.

Розширено повноваження Міністерства цифрової трансформації України

Кабінет Міністрів України ("КМУ") 4 квітня 2025 року ухвалив рішення про **розширення повноважень Міністерства цифрової трансформації України ("Мінцифри")** у сферах цифрових інновацій, технологій, робототехніки, розвитку штучного інтелекту та напівпровідникових технологій.

■ Зміни були внесені до Положення про Мінцифри, затвердженого постановою КМУ № 856 від 18 вересня 2019 року. **Зокрема, Міністерство:**

- сприятиме розвитку галузі робототехніки та напівпровідникових технологій, а також вітчизняного виробництва робототехніки та безпілотних систем для потреб оборони, включаючи технології подвійного та військового призначення;
- визначатиме пріоритетні напрями розвитку та забезпечуватиме нормативно-правове регулювання у відповідних галузях;
- організовуватиме фінансову підтримку для підприємств, що займаються розробкою та виробництвом робототехніки, безпілотних систем та інших інноваційних технологій для оборони;
- координуватиме випробування та дослідження зразків, а також взаємодію між підприємствами, що займаються розробкою та виробництвом технологій для оборони;
- створюватиме та підтримуватиме інфраструктуру для випробування, тестування та демонстрації зразків робототехніки та безпілотних систем;
- вживатиме заходів для забезпечення сектору безпеки та оборони новітніми технологіями, зокрема подвійного використання; та
- сприятиме розвитку штучного інтелекту в Україні та координуватиме проекти, пов'язані з цими технологіями в межах своїх повноважень.

Ці зміни мають на меті підвищення ефективності використання новітніх технологій у сфері оборони та розвитку інновацій в Україні.

“

Постанова Уряду дасть змогу забезпечити технологічну незалежність країни і сприяти розвитку вітчизняної індустрії. Вона також створить можливості для підтримки українських розробників технологій та впровадження інноваційних роботизованих і безпілотних рішень.

Постанова також є частиною реалізації Стратегії цифрового розвитку інновацій України до 2030 року (WINWIN), зокрема, у частині розвитку галузі напівпровідників і внутрішньої інфраструктури для штучного інтелекту.

- ЗАЗНАЧАЮТЬ У МІНЦИФРИ

З ухваленням такого рішення в Україні з'явиться більше можливостей для створення та підтримки роботизованих та безпілотних рішень, що можуть бути використані як в промисловості, так і в повсякденному житті.

RESERVATION AND MOBILIZATION

Порядок бронювання працівників оновлено

28 лютого 2025 року Кабінет Міністрів України ("КМУ") прийняв Постанову № 233, яка вносить **зміни до правил бронювання працівників та визначення критично важливих підприємств**, що врегульовані Постановою КМУ № 76 від 27 січня 2023 року.

■ Постанова № 233 набула чинності 5 березня 2025 року та передбачає такі **зміни до порядку бронювання військовозобов'язаних працівників**:

- До загальної кількості військовозобов'язаних працівників враховуються працівники, призвані на військову службу під час мобілізації після 18 травня 2024 року.
- Частоту подання запиту на скасування відстрочки встановлено до одного разу на 5 днів. Раніше роботодавці могли подавати такий запит лише раз на місяць. Таким чином, анулювання відстрочки відбуватиметься швидше.
- Бронювання військовозобов'язаних, які працюють або проходять службу в державних органах, поліції, НАБУ, ДБР, органах прокуратури, БЕБ, ДСНС тощо здійснюється без урахування загального строку для бронювання в 72 годин¹.

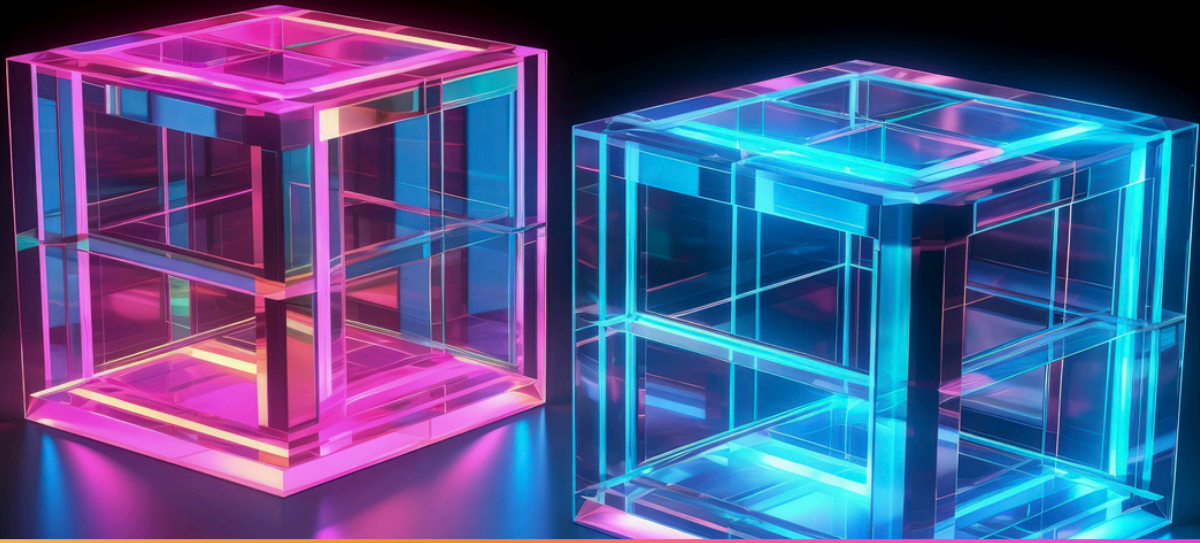
Критерії та порядок визначення підприємства критично важливим також зазнали змін. Відтепер середню заробітну плату підприємства розраховуватимуть за останній календарний місяць, а не за календарний квартал. У зв'язку з оновленням підходів до розрахунку заробітної плати, для підтвердження її розміру, роботодавці мають подавати податкову звітність не за останній календарний квартал, а за відповідний податковий період - календарний місяць.

Додатково, до 5 квітня 2025 року Пенсійний фонд України та Мінцифри мали забезпечити електронну інформаційну взаємодію між Державним реєстром загальнообов'язкового державного соціального страхування та Єдиним державним веб порталом електронних послуг для визначення відповідності заробітної плати працівників умовам бронювання.

До Постанови № 76 також було внесено зміни Постановою КМУ № 436 від 15 квітня 2025 року. Основним нововведенням було відокремлення загальної процедури бронювання від бронювання військовозобов'язаних, які перебувають на військовому обліку в СБУ, розвідувальних органах України. Відтепер на такі категорії військовозобов'язаних не поширюється дія Постанови № 76.

¹Обробка заявки на бронювання працівника від мобілізації через застосунок «Дія» триває до 72 годин. У цей період працівник ще не вважається офіційно заброньованим і, за відсутності чинного бронювання, може бути мобілізований.

AI

Реклама й штучний інтелект: новий законопроект отримав підтримку Верховної Ради України

11 березня 2025 року Верховна Рада України прийняла за основу проєкт закону № 12253 від 27 листопада 2024 року ("Проект Закону"), який має на меті внесення змін до законодавства щодо використання систем штучного інтелекту в рекламі, зокрема, до Закону України "Про рекламу" та Закону України "Про медіа". Прийняття законопроекту за основу означає, що парламент схвалив його в першому читанні та направив на доопрацювання перед остаточним ухваленням. Станом на кінець червня 2025 року Проєкт Закону готується на друге читання у Верховній Раді.

Регулювання використання штучного інтелекту в рекламі стає все більш актуальним через зростання кількості випадків маніпулятивного чи неетичного використання AI-технологій, зокрема deepfake-контенту. Водночас, така законодавча ініціатива в Україні є частиною ширшого процесу адаптації національного права до сучасних технологічних викликів і стандартів цифрової безпеки.

Проект Закону пропонує запровадити обов'язкову письмову (електронну) згоду фізичної особи, якщо в рекламі використовуватимуть її зображення та/або голос, зокрема і в тому разі, якщо такі зображення/голос видозмінені або генеровані за допомогою систем штучного інтелекту.

■ Однак, вищезазначена згода фізичної особи не вимагатиметься, якщо:

- особа отримувала оплату/іншу вигоду за свою участь (позування, озвучення, виконання ролі) у створенні реклами;
- зображення цієї особи використовується в рекламі/анонсі продукту, в зйомках якого вона брала участь, і рекламодавець має необхідні права на цю рекламу;
- реклама демонструє грошові знаки із зображеннями та іменами фізичних осіб.

Відповідно до Закону України "Про медіа" держава заохочує спільне з бізнесом та самостійне регулювання рекламної галузі. Це передбачає розробку кодексів і правил, що стосуються створення, поширення та вимог до реклами. У зв'язку з цим, планується спільне створення рекомендацій щодо відповідального використання штучного інтелекту в медіарекламі. Також очікується, що бізнес може самостійно розробити подібні рекомендації для реклами, яка розповсюджується невідкладними каналами.

Наразі Проєкт Закону перебуває на етапі доопрацювання, тож остаточна редакція документа може зазнати змін, і положення щодо використання штучного інтелекту в рекламі ще можуть бути переглянуті чи уточнені.

Реформи на ринку азартних ігор в Україні

2 травня 2025 року Кабінет Міністрів України ("КМУ") затвердив Положення про Державне агентство України ПлейСіті ("Положення"). Нагадаємо, що 25 березня КМУ ухвалив постанову "Про ліквідацію Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей ("КРАІЛ")" № 336. Згідно з постановою після завершення ліквідації КРАІЛ функції Комісії перейдуть до новоствореного агентства ПлейСіті.

Агентство було утворене відповідно до постанови КМУ "Про центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерейної сфері" від 21 березня 2025 року №314. Координацію діяльності ПлейСіті здійснюватиме Мінцифри.

“

Реформа забезпечить прозорі правила роботи для всіх учасників ринку та ефективний контроль з боку держави. Це сприятиме детінізації галузі й зміцненню української економіки.

- ЗАЗНАЧАЮТЬ У МІНЦИФРИ ЩОДО ЦІЛЕЙ РЕФОРМИ

■ Згідно з Положенням ПлейСіті виконуватиме низку завдань, спрямованих на забезпечення прозорості та законності у гральній галузі, зокрема:

- **Контроль за ринком азартних ігор:** Агентство здійснюватиме постійний онлайн-моніторинг для виявлення порушень та забезпечення дотримання законодавства.
- **Прозора видача ліцензій:** ПлейСіті забезпечуватиме відкритий та чесний процес видачі ліцензій для операторів азартних ігор.
- **Боротьба з нелегальним гральним бізнесом:** Агентство активно працюватиме над виявленням та припиненням діяльності нелегальних гральних закладів.
- **Контроль за дотриманням ліцензійних умов:** ПлейСіті накладатиме штрафи на компанії, які порушують умови ліцензування, забезпечуючи дотримання правил.
- **Нагляд за проведенням державних лотерей:** Агентство здійснюватиме контроль за організацією та проведенням державних лотерей, забезпечуючи їх чесність та прозорість.
- **Захист прав гравців:** ПлейСіті працюватиме над запобіганням ігровій залежності та захистом прав споживачів гральних послуг.
- **Ведення реєстрів та публікація відкритих даних:** Агентство публікуватиме відкриті дані та щорічно звітуватиме про свою діяльність, а також вестиме реєстри організаторів азартних ігор у гральних закладах казино, організаторів азартних ігор казино в мережі Інтернет, реєстр осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, та інші реєстри, визначені Законом України "Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор".

Ці заходи спрямовані на створення безпечного та регульованого ринку азартних ігор, який буде відповідати найвищим стандартам прозорості та законності.

Також, 1 квітня 2025 року набув чинності Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою боротьби з ігровою залежністю (лудоманією) та вдосконалення державного регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор та лотерей" (надалі - "Закон"). Закон містить низку змін, котрі безпосередньо стосуються сфери медіа та реклами. Зокрема, посилено відповідальність виробників та розповсюджувачів реклами за порушення законодавчих вимог щодо реклами азартних ігор - штраф збільшено з 300 до 600 мінімальних заробітних плат. **Станом на 2025 рік новий розмір санкції становитиме 4 800 000 грн.**

До Закону України "Про рекламу" також внесено зміни, які посилюють контроль за рекламою азартних ігор та захищають вразливі групи населення. Відтепер реклама азартних ігор дозволена лише у визначених випадках, таких як розміщення у лінійних медіа з 23:00 до 6:00, у спеціалізованих виданнях для осіб старше 21 року, у приміщеннях гральних закладів, на веб-сайтах організаторів азартних ігор, а також у зареєстрованих онлайн-медіа та платформах спільного доступу за умови технічного обмеження для осіб старше 21 року.

Крім того, заборонено використовувати у рекламі азартних ігор осіб, які не досягли 21-річного віку, військовослужбовців, волонтерів, лікарів та осіб, зовнішній вигляд яких імітує ці професії. Продакт-плейсмент азартних ігор також заборонено.

Реформа ринку азартних ігор в Україні у 2025 році має на меті перехід до більш прозорої, підзвітної та безпечної системи регулювання галузі. Створення агентства ПлейСіті та посилення рекламних обмежень мають на меті як виведення індустрії з тіні, так і захист суспільства, особливо вразливих груп, від негативних наслідків гральної залежності.

Національний Банк України переглянув низку валютних обмежень

Починаючи з 10 травня 2025 року, Національний банк України ("НБУ") вчергове **пом'якшив валютні обмеження в межах реалізації курсу стимулюючої валютної лібералізації**. НБУ ухвалив Постанову № 53 від 9 травня 2025 року "Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18" ("Постанова 53"), яка **передбачає такі ключові зміни:**

1 Валютні операції в межах інвестиційного ліміту

НБУ дозволив юридичним особам-резидентам переказ іноземної валюти у межах суми іноземних інвестицій до їх статутного капіталу, залучених з 12 травня 2025 року іноземними інвесторами, за одночасного дотримання таких умов:

► **Валютні операції дозволені з метою:**

- розрахунків за імпортом товарів, поставлених до 23 лютого 2021 року;
- оповернення авансових платежів, отриманих до 23 лютого 2022 року, якщо експорт не здійснено або здійснено частково;
- виконання зобов'язань за кредитами/позиками від нерезидентів, отриманими до 20 червня 2023 року;
- фінансування витрат на утримання закордонних підрозділів.

► **Операції здійснюються через один банк, обраний резидентом, з можливістю його зміни.**

► **У банку наявна інформація (документи), що підтверджують:**

- надходження іноземних інвестицій в юридичну особу-резидента з-за кордону з 12 травня 2025 року;
- реєстрацію формування або збільшення статутного капіталу на дату відповідної операції.

2 Розширення ліміту фінансування власних закордонних відокремлених підрозділів

Юридична особа-резидент має право переказувати кошти на утримання власних філій, представництв або інших відокремлених підрозділів за кордоном виключно з метою покриття їх витрат, і лише за умови дотримання таких вимог:

- **період діяльності юридичної особи-резидента з дати державної реєстрації становить не менше 12 місяців;**
- **в межах ліміту в 1 млн євро протягом поточного календарного року;**

► **переказ у сумі понад 1 млн євро можливий, якщо:**

- відповідний відокремлений підрозділ був відкритий станом на 24 лютого 2022 року;
- у 2021 році юридична особа-резидент вже здійснювала перекази коштів на утримання такого відокремленого підрозділу;
- наявне документальне підтвердження обсягів таких переказів;
- поточне фінансування не перевищує фактичні обсяги переказів, здійснених у 2021 році.

► **переказ у межах одного календарного місяця дозволений в обсязі, що не перевищує 1/4 частини сукупної річної суми переказів, тобто:**

- не більше 250 тисяч євро на місяць, якщо діє стандартний ліміт у 1 млн євро;
- або відповідну частину суми, визначеної за попереднім пунктом (у випадку перевищення базового ліміту).

► **переказ здійснюється:**

- за рахунок власних коштів в іноземній валюті (не куплених, не залучених у формі кредиту, позики);
- через один банк за вибором юридичної особи-резидента (зміна банку дозволяється за ініціативою резидента).

Національний Банк України переглянув низку валютних обмежень

3 Можливість здійснення банком операцій на умовах "форвард" з іншими банками з купівлі-продажу іноземної валюти та з клієнтами - виключно з продажу іноземної валюти.

4 Можливість купівлі іноземної валюти з метою виконання умов кредитного договору/договору позики про зберігання визначеної суми в іноземній валюті

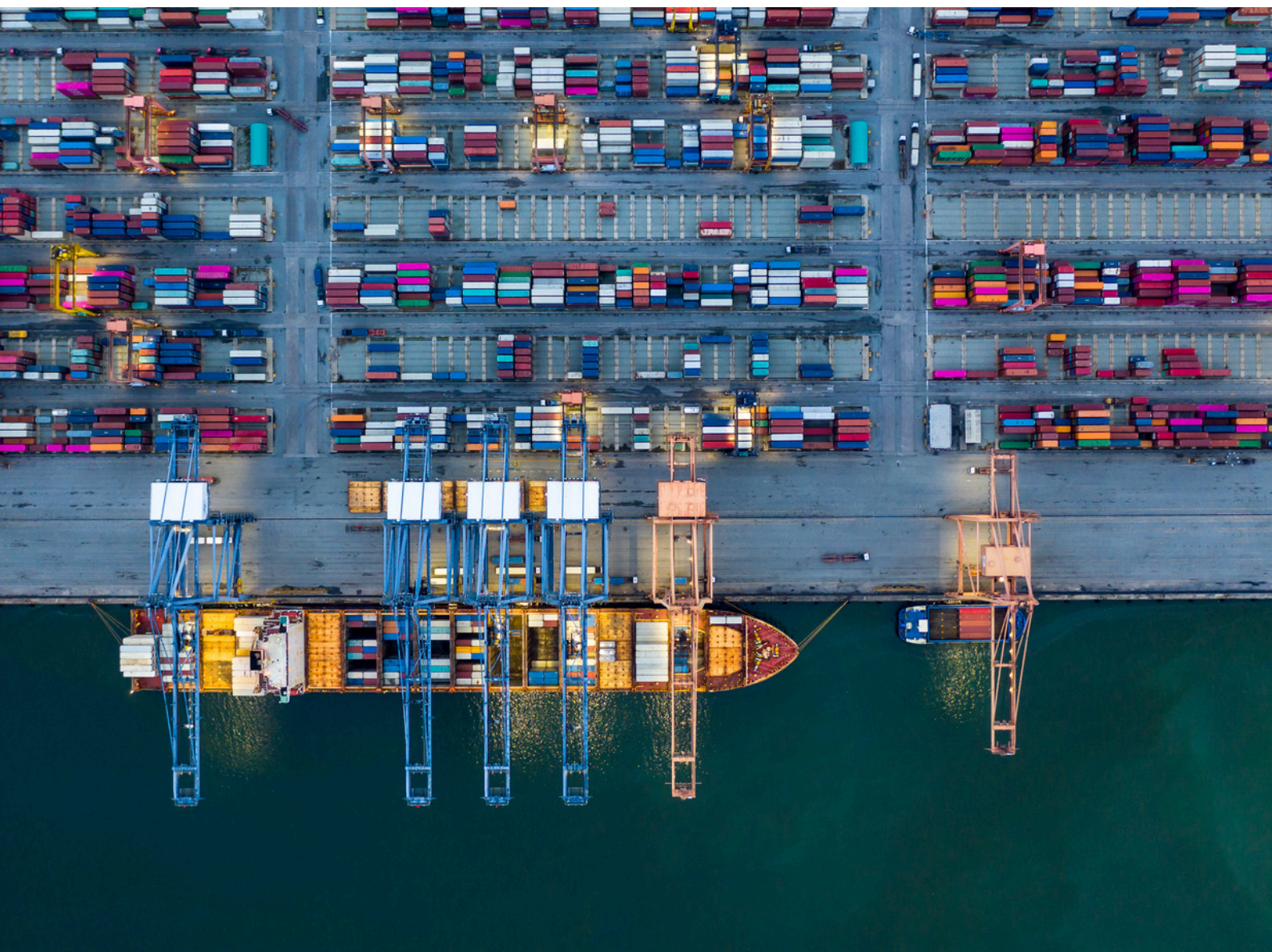
Постанова 53 дозволяє купівлю іноземної валюти для поповнення рахунку клієнта-резидента, відкритого виключно для виконання умови кредитного договору/договору позики з нерезидентом щодо збереження на рахунку визначеної суми в іноземній валюті.

5 Уточнення умов завершення валютного нагляду за граничними строками розрахунків за імпортом товарів

Постановою 53 уточнено, що банк не має права завершити валютний нагляд за операцією з імпорту товарів, якщо відбувається повне або часткове повернення сплачених імпортером коштів, крім випадків, коли ці кошти повертаються з-за кордону в Україну в іноземній валюті.

Постановою 53 запроваджено низку інших змін, зокрема, НБУ врегулював порядок оплати консульських зборів на рахунки українських дипломатичних і консульських установ за кордоном.

Tax

Social Security

Затверджено порядок зарахування періодів роботи за кордоном до страхового стажу в Україні

23 червня 2024 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання питання обчислення страхового стажу та пенсійного забезпечення» № 3674-IX від 25 квітня 2024 року ("Закон № 3674"), яким, зокрема, було надано можливість зарахування стажу, здобутого українцями під час роботи за кордоном, в державах, з якими Україна не має двосторонніх договорів в галузі пенсійного забезпечення. Законом № 3674 передбачалось, що порядок підтвердження та зарахування таких періодів роботи до страхового стажу (стажу роботи) встановлюється Кабінетом Міністрів України ("КМУ"). У зв'язку з цим, КМУ прийняв Постанову від 16 травня 2025 року № 562 "Деякі питання обчислення страхового стажу" ("Постанова КМУ № 562"), якою затверджено відповідний Порядок.

До прийняття Закону № 3674 та Постанови КМУ № 562 лише громадяни, які працювали в державах з якими Україна має двосторонні угоди в галузі пенсійного забезпечення, могли розраховувати на зарахування стажу, здобутого за кордоном, для визначення права на призначення пенсії в Україні. Такі договори Україною наразі укладено лише з Болгарією, Естонією, Латвією, Литвою, Іспанією, Чехією, Словаччиною, Португалією та Польщею, що значно обмежувало коло осіб, які могли скористатися відповідними нормами.

■ Водночас тривалість страхового стажу є ключовим фактором, який впливає як на право призначення пенсії за віком, так і на розмір пенсійних виплат. Від тривалості наявного страхового стажу залежить, зокрема, і вік виходу особи на пенсію. **У 2025 році для призначення пенсії за віком необхідно мати:**

- в 60 років - не менше 32-х років страхового стажу
- в 63 роки - від 22-х до 32-х років страхового стажу
- в 65 років - від 15-ти до 22-х років страхового стажу.

Завдяки Закону № 3674 та Постанові КМУ № 562, громадяни України зможуть зараховувати до страхового стажу в Україні періоди роботи в інших державах (з якими Україна не має укладених двосторонніх договорів), за умови

подання до територіального органу Пенсійного Фонду України ("ПФУ") разом із заявою про призначення пенсії документів, які підтверджують такі періоди роботи за кордоном.

■ Порядком визначено, що підтвердними документами можуть бути будь-які документи у формі довідок, виписок тощо, видані іншою державою, за умови, що такі документи:

- підтверджують, що періоди роботи за кордоном зараховуються до страхового стажу (стажу роботи) під час призначення пенсії згідно із законодавством відповідної держави
- належним чином легалізовані / апостильовані (якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України).

При цьому, якщо за змістом документів неможливо буде підтвердити зарахування періодів роботи особи в іншій державі до страхового стажу (стажу роботи) або якщо особа не подала підтвердних документів, територіальні органи ПФУ протягом п'яти робочих днів після надходження заяви про призначення пенсії з усіма необхідними документами звертаються з запитом до Міністерства закордонних справ України.

У свою чергу, Міністерство закордонних справ протягом п'яти робочих днів має надіслати дипломатичними каналами запит до компетентних органів іноземної держави, відповідальних за пенсійне забезпечення, щодо отримання підтвердних документів про страховий стаж (стаж роботи) особи. В запиті вказується інформація про те, що всі особисті дані, які будуть зазначені в наданих документах, є конфіденційними. Якщо обмін інформацією між ПФУ і відповідною іноземною установою неможливий, запит надсилається після відновлення можливості такого обміну.

Після отримання документів Міністерство закордонних справ протягом п'яти робочих днів надсилає їх територіальному органу ПФУ, і ПФУ зараховує до страхового стажу особи відповідні періоди роботи в іншій державі.

Законопроект про оподаткування доходів від віртуальних активів схвалено парламентським комітетом

Правовідносини, пов'язані з оборотом віртуальних активів в Україні, регулюються Законом України «Про віртуальні активи» № 2074-IX («Закон № 2074-IX»). Закон № 2074-IX був прийнятий Верховною Радою України та підписаний Президентом України ще у 2022 році, однак досі не набрав чинності, оскільки, Законом № 2074-IX передбачено, що набрання чинності має відбутися лише після внесення змін до Податкового кодексу України, які визначатимуть особливості оподаткування операцій з віртуальними активами.

24 квітня 2025 року Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики рекомендував прийняти за основу у першому читанні доопрацьований Комітетом проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» № 10225-д («Законопроект № 10225-д»).

Законопроект №10225-д, серед іншого, передбачає внесення змін до Податкового кодексу України з метою запровадження правил оподаткування доходів від віртуальних активів (криптовалюти, токенів тощо).

■ Зокрема, Законопроектом № 10225-д пропонується встановити наступні правила оподаткування доходів від віртуальних активів для фізичних осіб:

- Оподаткуванню підлягає позитивний фінансовий результат (прибуток), отриманий фізичною особою за результатом звітного року, який визначається як різниця між отриманим доходом у вигляді суми коштів від продажу¹ віртуальних активів з урахуванням курсової різниці (за наявності), та сумою дозволених до врахування документально підтверджених витрат на придбання чи створення віртуальних активів (перелік дозволених для врахування витрат є обмеженим).

- Не підлягають оподаткуванню:

- дохід від операцій з обміну віртуального активу на інші віртуальні активи
 - дохід від продажу віртуальних активів, отриманий протягом року, сума якого не перевищує розмір однієї мінімальної заробітної плати
 - вартість віртуальних активів, отриманих внаслідок їх емісії (створення) або безоплатного отримання від емітентів/в обмін на персональні дані
- Фізична особа має самостійно вести облік фінансового результату від операцій з віртуальними активами, окремо від інших доходів і витрат, та має самостійно задекларувати та оподаткувати (у разі отримання прибутку) загальний фінансовий результат від операцій з віртуальними активами у річній податковій декларації про майновий стан і доходи (подається до 30 квітня року, наступного за звітним). Прибуток підлягає оподаткуванню за ставкою 18% податку на доходи фізичних осіб («ПДФО») та 5% військового збору
 - Якщо за результатами календарного року фінансовий результат має від'ємне значення (збиток), його сума може використовуватися для зменшення фінансового результату від операцій наступних років до його повного погашення.

Окрім того, передбачено перехідний період для оподаткування доходів від віртуальних активів, що були придбані до набрання чинності новим законом: у разі продажу таких віртуальних активів протягом 2026 року, доходи фізичної особи підлягають оподаткуванню за пільговою ставкою 5% ПДФО (обов'язок сплати 5% військового збору залишається).

Законопроект про оподаткування доходів від віртуальних активів схвалено парламентським комітетом

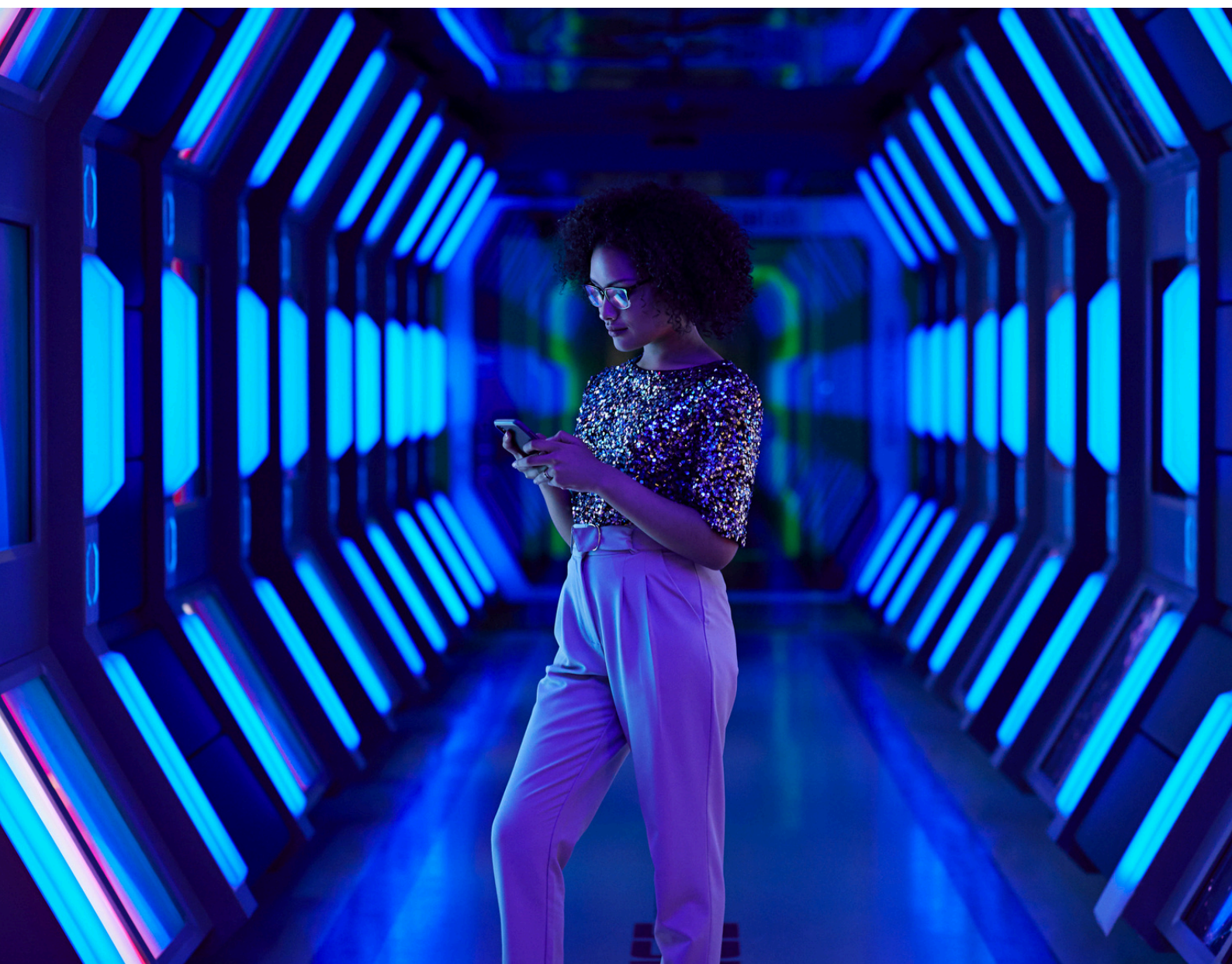
Варто окремо звернути увагу, що відповідно до Законопроекту № 10225-д, при розрахунку фінансового результату від продажу віртуальних активів, як і у випадку з іншими інвестиційними активами, необхідно враховувати курсові різниці (за їх наявності). Зважаючи на коливання курсу гривні, на практиці це може призводити до ситуацій, коли платники податку отримують інвестиційний прибуток у гривні навіть по збитковим (у валюті) операціям купівлі-продажу віртуальних активів.

У частині адміністрування Законопроект № 10225-д зобов'язує постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, стати на облік у податкових органах (протягом 60 днів після початку надання послуг на користь резидентів України) та подавати щорічний звіт про операції з віртуальними активами щодо фізичних та юридичних осіб - резидентів України. При цьому постачальники послуг, які надавали послуги на користь резидентів України до 31 грудня 2025 року, зобов'язані стати на облік до 1 липня 2026 року.

Зазначається, що запровадження такої звітності є першим кроком до поетапного впровадження CARF (Crypto-Asset Reporting Framework) та імплементації директиви DAC8 Європейського Союзу щодо автоматичного обміну податковою інформацією про операції з віртуальними активами. Відповідно, можна очікувати, що Державна податкова служба України в майбутньому буде отримувати інформацію про операції з віртуальними активами фізичних осіб та юридичних осіб - резидентів України.

Передбачається, що зміни до Податкового кодексу України набудуть чинності з 1 січня 2026 року. Однак, варто зазначити, що Законопроект №10225-д перебуває на початковому етапі свого проходження, а запропоновані положення можуть бути змінені при його розгляді у Верховній Раді України.

Про компанію EY

Дотримуючись своєї місії – удосконалюючи бізнес, змінювати світ на краще, – компанія EY сприяє створенню довгострокового корисного ефекту для клієнтів, співробітників і суспільства в цілому, а також допомагає зміцнювати довіру до ринків капіталу.

Багатопрофільні команди компанії EY представлені у більше ніж 150 країнах світу. Використовуючи дані й технології, ми забезпечуємо довіру до інформації, підтверджуючи її достовірність, а також допомагаємо клієнтам розширювати, трансформувати й успішно вести свою діяльність.

Фахівці компанії EY в галузі аудиту, консалтингу, права, стратегії, оподаткування і угод ставлять правильні запитання, які дозволяють знаходити нові відповіді на виклики сьогодення.

Дізнайтеся більше на сайті: ey.com

Назва EY відноситься до глобальної організації та може відноситися до однієї чи декількох компаній, що входять до складу Ernst & Young Global Limited, кожна з яких є окремою юридичною особою.

Ernst & Young Global Limited – юридична особа, створена відповідно до законодавства Великобританії, – є компанією, що обмежена відповідальністю її учасників, і не надає послуг клієнтам. Інформацію про те, як EY збирає та використовує персональні дані, та опис прав людини, передбачених законодавством про захист даних, можна отримати на веб-сайті ey.com/privacy.

Контакти

Володимир Котенко

Керівник податково-юридичної практики
EY в Україні

vladimir.kotenko@ua.ey.com

Борис Лобовик

Керівник юридичної практики
EY в Україні

borys.lobovyk@ua.ey.com

Олена Древаль

Директор, координатор IT
Tax & Law Digest

olena.dreval@ua.ey.com

**Will you
shape the
future**

**or be
shaped
by it?**

■ ■ ■
The better the question. The better the answer.
The better the world works.

© 2025 ТОВ «Ернст енд Янг»
Усі права захищені.

Інформація, що міститься в цій публікації, призначена лише для загального ознайомлення, у зв'язку з чим вона не може використовуватись як офіційна порада без індивідуального аналізу кожного окремого випадку. Компанія ЕУ не несе відповідальності за шкоду, заподіяну будь-яким особам у результаті дій або відмови від дій на підставі відомостей, що містяться в даній публікації. Із будь-яких конкретних питань слід звертатися до фахівця відповідного напрямку послуг.

ey.com/uk_ua

EY

**Shape the future
with confidence**